

SamlarNytt

utgiven av Samlarförbundet Nordstjärnan

Nummer 3-2022 * Medlemspris 45 kr

Historia, kunskap och gemenskap

Vad säger din samling om dig?

Hit måste du åka! Detta måste du se! EDA GLASMUSEUM

Glas från Eda Glasbruks tillverkningar 1835-1953.
Bengt Larssons samling av dryckesglas från tre sekel.
Formgivaren Bo Fjaestad och Eda glasbruk.
Glaskonstnären Harald Axelssons minnesutställning.
”Skatter i skåpet”.

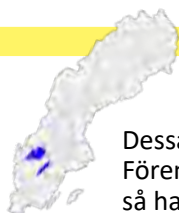
Öppet 2 maj–30 september dagligen 10–17.
Kostnadsfri guidning efter överenskommelse.

Antik o Samlarmarknad i Göinge Hembygdspark 7 augusti 2022

Anmälan till Göinge Hembygdsförening
Pehr Johnssons väg 3,
289 41 Broby
eller
info@ateljeingvar.se
eddie.martinsson@gmail.com
telefon 0708-66 98 74

Nyckelharpa

säljes till högstbjudande, lägst 5 000 kr
För ytterligare information, ring 070-535 89 29.

SAMLARMÖTEN LANDET RUNT

Dessa möten kan komma att ställas in. Hör med föreningen!
Föreningar, fortsätt skicka in eventuella möten till webmaster@samlarforbundet.se,
så hamnar de på vår webbsida.

SAMLARFÖRENINGEN NORDSTJÄRNAN I MALMÖ

Mötena hålls i Limhamn Folkets hus kl. 19. Busslinje 4 och 34 från Malmö stannar utanför. Hiss finns.
Alla är välkomna! Kontaktperson är Eric Lidfeldt, mobil 0701-10 87 85. Epost: [nordstjarnan.malmo \(at\) gmail.com](mailto:nordstjarnan.malmo (at) gmail.com)

19 juni

Årets kuriosa- och samlarmarknad på Katrinetorp äger rum redan den 19 juni. I vanlig ordning kommer Inger Rickard att ta emot anmälningar om deltagande. Särskild information skickas till dem som varit med tidigare eller hör av sig om intresse.

12 september

Det från i januari uppskjutna programmet med ”Tre samlare” blir nu av. Vad kan Margareta Schölin, Helene Ljung och Bo Malmgren ha att visa upp?

SIGTUNAORTENS SAMLARFÖRENING – SIGTUNA, MÄRSTA

Ordförande är Inga-Lis Rickebo. Hennes e-postadress är irickebo@gmail.com och telefon 070-53 58 929.

29 augusti

Medlemmar visar lite ur sina samlingar. Sommarens ”fynd” – ta med saker och visa.

Måndag 3 september kl 13.30

Kulturbyggnader med Göte Rydh

Samlarvänner

Jag vill börja med att tacka Samlarföreningen i Södra Vätterbygden Örtungen för deras engagemang att vara värdar för Samlarförbundets årsmöte, som i år var i Mullsjö. Ett möte som var bra ordnat och med ett trevligt boende och som avslutning fick vi på söndagen besöka Lars Axenfjords museum med trägubbar, tack Lars, det var mycket sevärt.

Nu har vi kommit igång med sektionen för släktforskare, jag har fått mig berättat att det finns medlemmar som anser att dessa inte ska vara med i förbundet. Men vi ska inte exkludera någon människa som samlar och som delar förbundets värderingar.

Specialsektioner kan bildas om ett antal medlemmar så önskar och kontaktar förbundet. Precis som att ni som bor inom ett område där det inte någon lokalförening, kan bilda en sådan eller varför inte börja med en samlarklubb. Hör av er till förbundet om ni har intresse för att starta en specialsektion (rikstäckande) eller en lokalförening eller samlarklubb.

Ha en bra sommar, i år kan vi äntligen samlas igen, gå på mässor och auktioner eller träffas över en kopp kaffe och visa sina samlingar.

*Samlarhälsningar
Nicklas Vulcan, Förbundsordförande*

Innehåll i nr 3-2022

2	23
LANDET RUNT	Ekonomisk rapport (årsmötet)
4	24
Ett svep över landet	Om trafikmästarkransar <i>Jörgen Sjöblom</i>
6	27
Poesiboken – hälsningar från förr! <i>Lena Cedermark</i>	INFORMATION OM SAMLARFÖRBUNDET NORDSTJÄRNAN
8	28
Tidig svensk cigaretthistoria <i>Lasse Björkdahl</i>	FRÅN VÅR SHOP
10	OMSLAGET
Årsmötet	Lars Axenfjord med en av sina trägubbar, som föreställer honom själv, gjord av snidare Ingvar Johansson. Foto Inga-lill Cras
15	
Årsmöteshandlingar	
19	
Bok om Sigtunabygdens posthistoria <i>Giselher Naglitsch</i>	
21	
Spela in släktingarnas historia! <i>Lena Cedermark</i>	

Är du samlare?

Är du en släktforskare som har foton och handlingar om släkten eller andra personer? Sitter du med kalendrar där människor har skrivit intressanta ting eller du har du kanske brev från släkten i Amerika. Ditt hem är kanske inrett med möbler från tidigare släktingar, kanske de som du har skrivit upp i ditt släkträd. Vet du en sak, du är inte bara släktforskare, du är samlare!

Skriv gärna om din samling!

Samarklubben Snapphanen Vinslöv hade årsmöte

Lördagen 19 mars höll klubben årsmöte. Efter mötet var det dags för prylvisning med fokus på två samlarområden: gamla porslinsföremål med sedeltryck samt silverföremål med udda användningsområden. Det var klubbens ordförande Dan Askman som hade tagit med sig ett antal exemplar av vardera kategorin (varav flera rariteter). De flesta föremålen med sedeltryck var tobaksrelaterade såsom askfat, cigarrbägare och piphuvud, men man fick också se ett drickastop med en tusenlapp som motiv.

Det silverföremål som förbryllade mötesdeltagarna mest var en liten "frankeringsapparat" i engelskt silver med ett magasin för flera frimärken. Rationalisering och tidsbesparing kunde gälla även i forna tider. Bland övriga kuriositeter i silver märktes osthållare, sockerdosor, luktdosor, läppstiftshållare samt cigaretthållare för rökande damer. I vissa människors leverne under det tidiga 1900-talet var som bekant flärd och elegans påtagliga inslag, vilka krävde sina accessoarer.

Per Åke Mattsson

Årsmöte Sigtunaortens Samlarförening

Vid årsmötet 7 mars var det 26 medlemmar som beslutade om 2021 årsverksamhet. Nicklas Vulcan, förbundsordförande i Samlarförbundet valdes till Nordstjärnan blev vald som ordförande för årsmötet.

På årsmötet omvaldes fem styrelseledamöter samt ett nyval. Den nya styrelsen består av följande personer: Inga-Lis Rickebo ordförande, Tuula Paavilainen kassör, Paavo Paavilainen sekreterare, övriga ledamöter i styrelsen är: Erna Wallström, Sven Eriksson samt Lars Asplund.

Bo Klang som varit sekreterare under två år hade bestämt sig för att avgå på grund av tidsbrist och han tackades för väl genomfört arbete.

På årsmötet beslutade medlemmarna att godkänna förslaget till nya stadgar för föreningen.

Tyvärr fanns det vid mötet ingen som ville ta ansvaret för en valberedning, så styrelsen tvingas att under året hitta minst två personer som kan ta denna viktiga arbetsuppgift.

Mötesdeltagarna bjöds på kaffe, smörgås och kaka.

Inga-Lis Rickebo

Samlarförbundet på kryssning

Samlarförbundet deltog i släktforskarkryssningen som ordnades av tidningen *Släkthistoria*. Vi berättade om vår verksamhet, om den nya sektionen, och fick höra många samlarhistorier.

Sigtunaföreningens utflykt till Ulriksdals Slottsträdgård

24 medlemmar väntade vid Märsta station på bussen till Ulriksdals Slottsträdgård. Slottsträdgården ligger vackert i Ulriksdals Slottspark tio minuter från Stockholms city. Och det var ingen mindre än Ulriksdals egna trädgårdsmästare Bosse Rappne som skulle guida oss.

Slottsträdgården har varit i familjen Rappnes händer sedan 1953. Hans föräldrar drev Slottsträdgården och 1985 tog Bosse över tillsammans med sin mor. Han vistades mycket i trädgården, ofta tillsammans med trädgårdsmästare Sven Töje. Bosse kallar sig själv en riktig "jordgubbe".

Ulriksdal består av 4 000 hektar mark och har 80 anställda. Det finns ett trädgårdscafé med bageri samt en frilandsodling med självplock av både grönsaker och blommor. Trädgårdsodlingen har haft en central roll ända sedan 1600-talet och är ett mycket populärt utflyktsmål. Slottsträdgården har ett slutet kretsloppssystem i sina växthus och återanvänder vattnet. Det finns planer på att sätta upp solcellspaneler och byta glas i växthuset.

Efter guidningen väntade kaffe och smörgås i trädgårdscaféet. Därefter kunde deltagarna ströva runt i trädgården på egen hand och många inköp blev det också!

Inga-Lis Rickebo, Sigtunaortens Samlarförening

Korgtema på Samlarklubbens månadsmöte

Vinslövsklubbens aprilmöte hade tema handgjorda korgar av olika slag. En av klubbens styrelsemedlemmar, Rolf Ekström, hade tagit med sig en ansenlig samling korgar i olika material och storlekar, samtliga tillverkade med stor hantverksskicklighet för att underlätta allmogens (och även senare generationers) vardagssysslor. Visst behövdes äggkorgar, fruktkorgar, tvättkorgar, potatiskorgar, svampkorgar.

Materialen som användes fanns nära till hands och i stora mängder, som halm och käppar av pil. För halmkorgarna användes kohorn av olika grovlek för att "mata fram" lagom tjocka flätor för korgen i fråga. En bra korg skulle vara lätt, stark, stabil och ändamålsenlig.

Andra material var en, hassel, rotting och näver. En välbekant korgtyp är den så kallade spånkorgen. Den platta ytan inbjöd till dekorationer av olika slag. Ett par korgar som stack ut i samlingen var gjorda av metalltråd. De var exempel på luffarlöjd och tillverkade av Birgit Andersson i Djurröd.

Föredraget låg verkligen i tiden då vi ju måste sträva efter att minska användningen av syntetmaterial. Visst ger korgar en känsla av naturlighet och hållbarhet.

Per Åke Mattsson

Poesiboken — hälsningar från förr!

Lena Cedermark

ATT LÄSA VERSER från åren 1898–1900 i en poesibok som har bevarats i gömmorna – det blir som hälsningar från förr! Poesiböcker som cirkulerade runt bland vänner har funnits länge. Själv har jag två poesiböcker, min egen och så moster Annas (min pappas moster).

Moster Anna var född 1888 – hennes poesibok kom fram efter att min faster hade gått bort på 80-talet. Jag är rädd om den, och bevarar den till nästkommande generationer. Poesiboken är långtifrån fullskriven, jag vet heller ingenting om Annas ungdom och hennes vänner. Jag minns henne mest som en snäll lågmäld tant som bodde på nedervåningen i min farmors och fasters hus på äldre dagar. I Annas bok finns det inga teckningar, men däremot längre verser, skrivna med vacker handstil.

Om man jämför denna poesibok med min egen så är det stora skillnader! I min egen bok från mitten av 50-talet finner jag mest verser som tydligen var vanliga då.

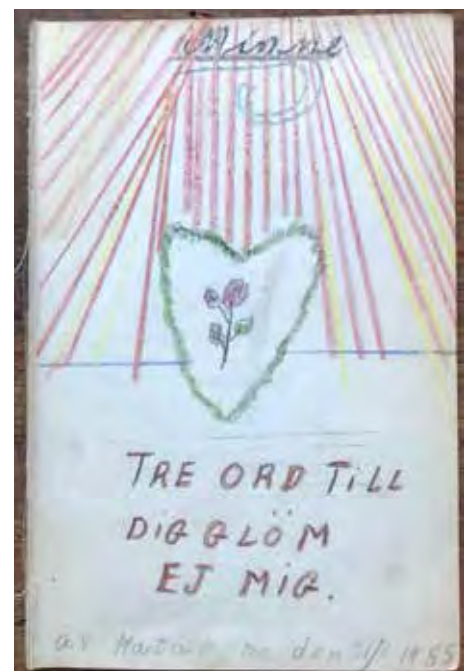
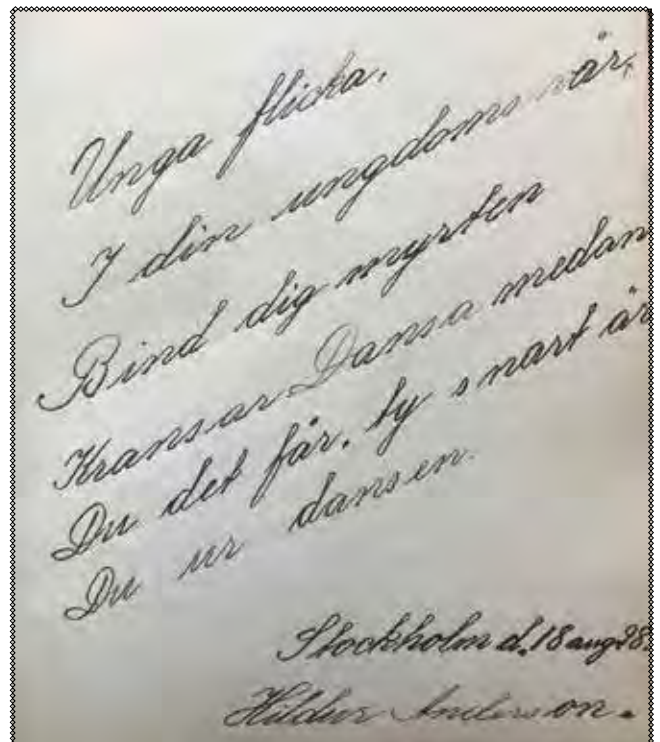
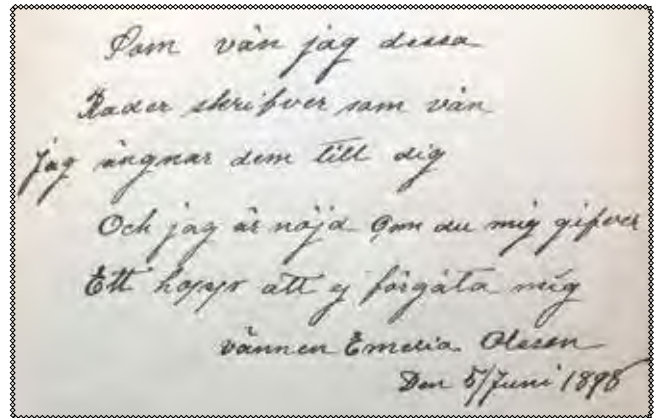
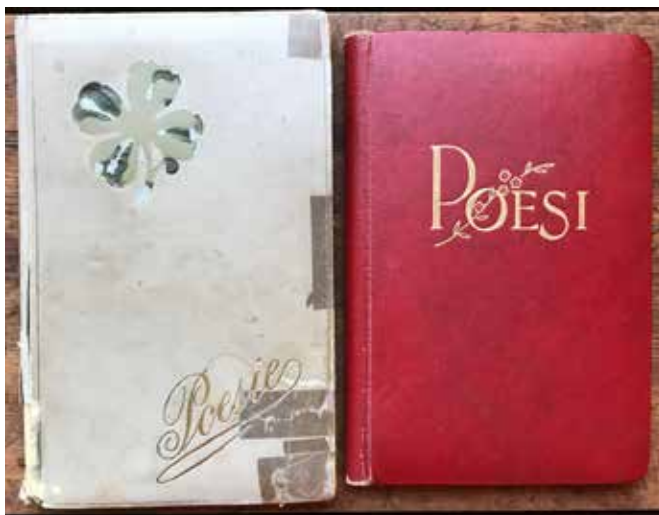
”I mitt minne ska du sitta på en pinne, jag vill finnas i ditt hjärta som en liten liten ärta.”

”Möter du en åsna på livets stig, ryck den i svansen och hälsa från mig.”

”Den önskan varmt jag giver, att du evigt lycklig bliver.”

”Tre ord till dig - glöm ej mig!”

De vackraste sidorna i mitt eget album, de har min systers kamrater skrivit eller ritat. Två lärarinnor har också skrivit i min poesibok. Har du kvar din egen poesibok? Och minns du vännerna som skrev?

När du plockar blad och blommor
Plocka äfven en åt mig
När du räknar dina vänner
Glöm då ej att räkna mig.

Den 16 April

Må goda änglar för
din sällhet vaka,
Och blommor strö uppi
din lefnadstig Och om
du tänker någon gång
tillbaka Så tänk på
vanskapen och uppi
min

Minne af den
9/11 1898

Gerda
Larsson

När du i ensamhetens stunder,
Påminner dig de flydda dagar,
Så glöm ej den hvars namn står under
Ty, vet vi vänner varit här.

d. 16 april 1900

Ur "Till en flicka" av Z. Topelius.

Var glad, som sparven kvittrar
och så en mulen dag;
ont lynne allt förbittrar,
men glädjen ger behag.
Var hastig att förlåta
och sen att felen se,
och gråt med dem, som gråta,
och le med dem, som le.

Linköping 3 febr. -58

Alla Claesson

Minne!

Lycka och välgång,
som mest följas åt
må de dig följa
på levnadens ströt.

Ann-Mari Österberg

den 24. 2. 1955.

Tidig svensk cigaretthistoria

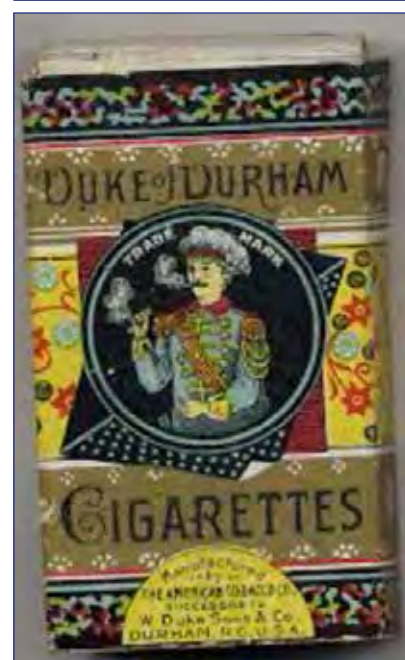
Lasse Björkdahl

Cigaretten fick sitt första uppsving under Krimkriget 1854–1856. På bilder kunde man då se soldater på båda sidorna röka cigaretter. Stora trupp förflyttningar skedde mot väster och tog med sig både cigarettbruket och kolera. Det skulle dock ta några decennier innan cigaretten fick större spridning i Sverige. Allt fler personer arbetade inom den framväxande industrin som till skillnad från lantbruket och hemarbetet hade mer strikta arbetstider med kortare raster. Cigaretten kunde till skillnad från cigarren rökas snabbare och var därmed mer anpassad till nya arbetstider.

Under 1870-talet började flera svenska tobaksfabriker tillverka cigaretter. Märkesnamnen var ofta ryska eller orientaliska då tobaken främst kom från de områdena. *Tsarevitj* tillverkades av W:m Hellgren & C:o på Götgatan i Stockholm och *Isma* av Brinck, Hafström & C:o i Stockholm. Se bilden längst ner på sidan samt överst nästa sida.

En amerikansk cigarett *Duke of Durham* blev storsäljare under 1890-talet och inpå 1900-talets första år. Då kunskapen i engelska var låg kallades cigaretten för Dukkeduram. Den blev så populär att den förfalskades av fler stockholmsfabrikörer. Fem av dem, Anders Lundberg, Oscar Emanuelsson Löfgren, Gustaf Godhe, Axel Malmgren och Frans Leonard Lundberg, dömdes till böter och några även till fängelse för varumärkesintrång och förfalskning. Andra märken som förfalskade var de ryska *Bostanjoglo* som importerades av John Bohman i Gamla Stan och även det svenska märket *Yalta* förfalskades. Små bilder längst ner.

Av hovrättsdomar i de aktuella målen framgår att flera av de dömda skickade ut barn för att samla tomma förpackningar på gatorna och sedan fylldes de med cigaretter tillverkade i lokaler vid Götgatan och Folkung-

ISMA

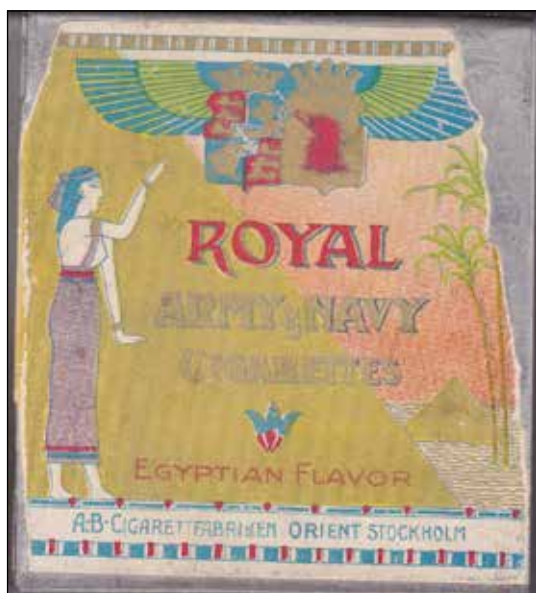
Med
Munstycke

Utan
Munstycke

EGYPTISK CIGARRETT à 3 öre

Senare utgåvor till Ångström

agatan. Man hade även beställt nytryckta märken på ett stockholmstryckeri.

Yalta tillverkades av cigarettfabriken Orient på Åsögatan 44 (nuv. 144) i Stockholm. De tillverkade även *Axa* och *Royal Army Navy*. Bilder till vänster.

Den förste att starta en fabrik som enbart var inriktad på cigarettfabrikation var Schebel Groschinsky som kommit till Oskarshamn på 1870-talet på flykt undan tilltagande antisemitism i Östeuropa. Han kom under många år att vara verksam inom flera svenska tobaksföretag som cigarettmästare. På bilden står han på bakgården till W:m Helligren & C:o.

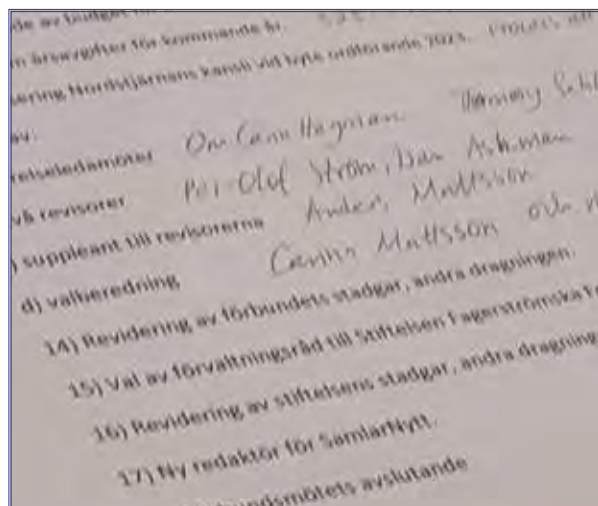
Artikeln fortsätter på sidan 14.

Årsmötet 2022 i Mullsjö

ÅRSMÖTET 2022 HÖLLS I MULLSJÖ, en ort som ligger i Västergötland och Småland på samma gång (landskapet Västergötland men Jönköpings län).

Ett trettiotal medlemmar beslutade saker och åt gott på Björkhaga Hotell. Vi hann också med besök på Pingstkyrkans välordnade loppmarknad och förstås så blev vi visade runt på Svenska Trägubbemuseet av ägaren och grundaren Lars Axenford.

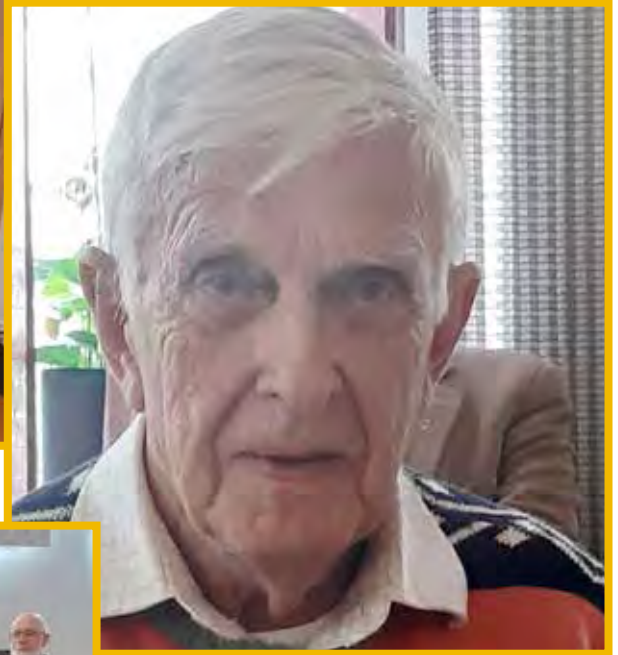
Om det kan bland annat sägas att det är väl värt ett besök! Och att vi alla hoppas att Lars får tid att skriva sin bok. Eller kanske kan Mullsjö kommun satsa pengar på att spela in honom? För utan Lars berättelser är det vackra skulpturer. *Med* Lars berättelser väcks varje "trägubbe" till liv och man förstår dess koppling i tid och rum.

Ovan. En bild av föreningsliv.

Nedan. Trägubbar är vanligare än trägummor men här är i alla fall två som dricker på fat.

Några av de medlemmar som fick förtjänstecken / medalj:

Maud Rigesten från värdforeningen Örtugen i Huskvarna fick en plakett av förbundsordförande Nicklas Vulcan.

Björn Larsson från Säfteforeningen Olof Trätälja fick förtjänstecken.

Carina Alvar Matsson från Linköpings foreningen Hans Brask fick silvermedalj.

Asta Nilsson från Vinslövföreningen Snapphanen fick guldmedalj.

Birgitta Karlsson från Örebroforeningen Engelbrekt fick silvermedalj.

Bruden har nog ångrat sig, men det är säkert försent.
Skuren av Gille Högländer i Sorsele.

Varför ser tanten så klurig ut? Den ensamma damen
är skuren av Per Nilsson Öst.

Kvinnor är inte vanliga och ännu mer ovanliga är unga
kvinnor, i trägubbevärlden. Här möter Silje det nya modet
på ung flicka av Helga Rugland.

Men här har vi en rejäl gubbe! Skuren av Agne Lindblad.

Dansande grupp av Gunnar Alm, Lars mest utställda figurer.

Och vådan av att döpas i fiskrika vatten. Var hon mycket
religiös där ute i vattnet vid dopföretningen, skuren efter
Albert Engströms teckningar av Bo Knutte Knutsson.

*Änkan Britta Magdalena i Sömman, 75 år har av baptisterna befunnits lämplig
att döpa och beledsagas härför ut i den lilla insjöns sommarvarma vatten.
Britta Magdalena - Dä va faen mä småfeskl!*

fortsättning från sidan 14.

Då det svenska tobaksmonopolet inrättades 1915 inlöstes alla befintliga tobaksfabriker och monopolet övertog en del av märkena.

År 1915 tillverkade Svenska Tobaksmonopolet 9 cigarettmärken med munstycke och 10 märken utan munstycke. Från A.B. Tabacos i Stockholm övertog man märket *K.S.S.S.* (Kungliga Svenska Segel Sällskapet) och från Förenade Svenska Tobaksfabriker övertog man märket *Standard* och från Tollander & Klärich i Södertälje övertog man *Commerce* (bilder till höger).

Nyttillverkade märken var *39:an Turk* (bild nedan), *Ladies Small* och *Melba*. År 1920 började Svenska Tobaksmonopolet tillverka flera nya märken med de inte alltför fyndiga namnen 300, 309 och 370. Dessutom tillkom märket *Monopol*.

Till en början använde sig Svenska Tobaksmonopolet av de gamla fabrikerna innan man byggt nya egna anläggningar och cigarettillverkningen kom då att koncentreras till Södertälje, Härnösand och senare byggdes även en fabrik i Nässjö.

Cigarettkonsumtionen ökade i Sverige och även importen av utländska cigaretter främst från USA och Storbritannien. Importen av utländska tobaksprodukter blev också med tiden monopoliserad och gick via Svenska Tobaksmonopolet.

ANNONS

Museet
Svenska Trägubbar
i Mullsjö

www.tragubbarna.se
info@tragubbarna.se • 073-630 83 14

Temanummer om musik och musiksamlade

Samlar du på LP-skivor, kassettband från Mr Minute eller stenkakor?

Kanske biograforglar, bärbara vinylspelare eller musikinstrument?

Är du kalenderbitare om slaggers eller vet du allt om en känd eller okänd musiker?

SKRIV om ditt intresse, din samling, dess glädjemenen och svårigheter till nästa nummer av *SamlarNytt*. Sista manusdag är 21 augusti så du har gott om tid på dig

I enlighet med Samlarförbundet Nordstjärnans stadgar får förbundsstyrelsen härmed avge sin berättelse för verksamhetsåret maj 2021 – maj 2022.

Förbundsstyrelsen

Den vid förbundsmötet i Nässjö den 17 oktober 2021 valda styrelsen fick efter det konstituerande styrelsemötet följande sammansättning:

Ordförande	Nicklas Vulcan, Uppsala
Vice ordförande	Tommy Sahlén, Tierp
Kassör	Inga-Lis Rickebo, Märsta
Sekreterare	Tommy Sahlén, Tierp
Föreningsansvariga	Lillvor Bergh, Säffle Bo Klang, Märsta (<i>avsade sig uppdraget under verksamhetsåret</i>) Carin Hagman, Storvreta (<i>adjungerad från feb. 2022</i>)
Hedersledamot	Bernt Somréus, Södertälje
Revisorer	Dan Askman, Hökerum Per-Olof Ström, Borås
Suppleant	Anders Matsson, Nykil
Valberedning	Carina Allvar Matsson, Nykil (sammankallande) Vakant
Webbansvarig	Inga-lill Cras, Uppsala
Facebookansvarig	Carina Allvar Matsson, Nykil

Nordstjärnans kansli har under året skötts på ideell basis av Nicklas Vulcan, Uppsala.

Ordförande i lokalavdelningar

Stockholm	S:t Erik	Nedlagd under året
Göteborg	Nordstjärnan	Ulla Åshede
Malmö	Nordstjärnan	Ingvar Nilsson
Uppsala	U-a Samlarförening	Lennart Bergström
Södra Vätterbygden/ Huskvarna	Örtugen	Maud Rigesten
Linköping	Hans Brask	Carina Allvar Matsson
Borås	Skytteln	Arvo Boström
Ulricehamn	Tre Rosor	Bertil Andersson
Örebro	Engelbrekt	Erik Karlsson
Norrköping	Carolinen	Nedlagd
Vinslöv	Snapphanen	Dan Askman
Södertälje	Holmfast	Bernt Somréus
Säffle	Olof Trätälja	Kurt Karlsson
Sigtuna	Sigtunaorten	Inga-Lis Rickebo
Alingsås	Samlarringen	Örjan Pettersson
Varberg	Nordhotterna	Nedlagd
Rikstäckande	NU-sektionen	Jörgen Sjöblom

Sektioner lydande direkt under förbundet

Rikstäckande Svenska Genealogi & Samlar Föreningen Ny sektion

Fagerströmska Forskningsfonden

Ledamöter i fondens styrelse har varit:

Ordförande	Paavo Paavilainen, Märsta
Ledamöter	Thomas Gütebier, Mölndal Tommy Sahlén, Tierp
Revisorer	Samma som förbundets samt en auktoriserad revisor

Redaktionen SamlarNytt

Redaktör har under året varit Inga-lill Cras, Firma Inga-lill Cras i Uppsala. Tidskriften har under året utkommit med 6 nummer. Ansvarig utgivare har under året varit Nicklas Vulcan.

Medlemmar

Antalet medlemmar var vid verksamhetsberättelsens färdigställande 853. 48 nya medlemmar har tillkommit under året.

Utmärkelser

Förbundets förtjänstmedalj i guld: Nr 107 till Jörgen Sjöblom, Växjö; Nr 108 till Lars Axenfjord, Mullsjö; Nr 109 till Robert Hellner, Alingsås; Nr 110 till Tommy Sahlén, Tierp.

Förbundets förtjänstmedalj i silver: Nr 234 till Mona Holmedal, Säffle; Nr 235 till Ulla Åshede, Vallda.

Förtjänsttecken nr 741–749 till: Birgitta Eriksson, Säffle; Tuula Paavilainen, Märsta; Lena Cedermark, Örebro; Bo Karlsson, Säffle; Ove Gustafsson, Säffle; Roger Linäng, Säffle; Inga-Lis Rickebo, Nyköping; Birgitta Friberg, Habo; Bo Klang, Märsta.

Aktiviteter

Förbundsstyrelsen har under perioden haft 4 protokollförda sammanträden, samt ett antal informella möten och arbetsmöten

Förbundsårsmötet hölls den 17 oktober 2021 i Nässjö.

Representantskapsmötet planerat till mars 2022 fick ställas in på grund av för få anmälda föreningsrepresentanter.

Lokalavdelningarna

Verksamheten hos våra lokalavdelningar har under 2021/22 gått på sparlåga till följd av den utdragna pandemin och därav följande restriktioner för allmänna sammankomster, men började under våren 2022 komma igång igen med medlemsmöten, mässor, föredrag och researrangemang.

Sektionerna

NU-sektionen har gett ut 4 nummer av NU-bladet.

Svenska Genealogi & Samlar Föreningen är en ny sektion som startat upp under våren 2022.

Ekonomi

Se Kassörens resultat- och balansrapport för året.

Slutord

Styrelsen vill tacka alla lokalföreningar och enskilda medlemmar för det gångna året.

Ett extra varmt tack till alla ideellt arbetande ledamöter i förbunds- och lokalstyrelserna.

Uppsala 2022-04-12

Tommy Sahlén
sekreterare

Nicklas Vulcan
förbundsordförande

Lillvor Bergh
ledamot

Inga-Lis Rickebo
kassör

Vill du berätta om din samling?

Skicka * text och bilder till
samlarnytt@samlarforbundet.se

Känner du olust inför att skriva så ska du veta att redaktören alltid "städar" texten, så hur du skriver spelar ingen roll!

Enbart foton och bildtexter kommer också att bli en bra artikel!

* Om du absolut inte kan skriva och skicka via dator och inte kan få hjälp, så kan du skicka text och foton på papper till Samlarförbundet, Kungsängsgatan 17-19, 753 22 Uppsala.

Digitala bilder ska vara i jpg-format och helst 0,5-2 Mb. De ska bifogas till e-post (inte inne i brevet utan som bilaga) eller

läggas i en Dropbox-mapp (hör av dig så får du tillgång till SamlarNytt's Dropbox-mapp).

Dropbox, kanske du undrar. Det är ett sätt att dela datorfiler om de är för stora för att skickas via epost..

Hurra!

Protokoll från Samlarförbundet Nordstjärnans ordinarie förbundsmöte

Lördagen den 14 maj 2022, på Hotell Björkbaga, Mullsjö

Närvarande 30 medlemmar

§ 1. Förbundsmötets öppnande

Lars Axenfjord hälsade medlemmarna välkommen till Mullsjö och lämnade ordet till förbundsordföranden Nicklas Vulcan som förklarade mötet öppnat kl. 14.11.

§ 2. Val av ordförande och sekreterare för mötet

Mötet valde Nicklas Vulcan till mötesordförande och Tommy Sahlén till sekreterare.

§ 3. Val av protokolljusterare och rösträknare

Mötet valde Maud Rigesten och Inga-lill Cras.

§ 4. Fråga om förbundsmötets behöriga utlysande

Kallelse/inbjudan fanns i SamlarNytt nr 1 i februari samt nr 2 i april. Detta befanns med god marginal överstiga stadgarnas krav på minst 14 dagars framförhållning.

§ 5. Förbundsstyrelsens verksamhetsberättelse och bokslut

Verksamhetsberättelsen föredrogs av sekreteraren. Följdfråga från auditoriet angående adjungerade ledamöters status vid omröstningar. Besvarades med att dessa i sådana fall kunde jämföras med suppleanter. Bokslut/ekonomisk rapport gick igenom post för post. Ordföranden redogjorde för "lagrets" bakgrund och anledningen till dess utfasning ur bokföringen.

Följdfråga om deponering av arkivmaterial diskuterades och slogs fast att förbundets status som riksförbund tyvärr starkt begränsar möjligheterna att hitta ett arkiv villigt att ta hand om våra arkivalier.

Följdfråga om bidraget från Stiftelsen reddes ut av stiftelsens ordförande.

§ 6. Revisorernas berättelse

Revisor Dan Askman föredrog revisionsberättelsen.

§ 7. Fråga om ansvarsfrihet för förbundsstyrelsen

I enlighet med revisorernas rekommendation beviljade mötet den avgående styrelsen ansvarsfrihet för verksamhetsperioden.

§ 8. Inkomna motioner eller förslag från förbundsstyrelsen

Inga dylika hade inkommit.

§ 9. Beslut om arvoden och kostnadsersättningar

Inga dylika utgår generellt till förbundets funktionärer.

§ 10. Fastställande av budget för innevarande år

Ordföranden gick igenom föreliggande preliminära budget, vilken fastställdes av mötet.

§ 11. Beslut om årsavgifter för kommande verksamhetsår

Förslag fanns om oförändrade avgifter. Detta bifölls av mötet. Huvudmedlem betalar 325 kronor, familjemedlem 70 kronor. Utlandsmedlem betalar 400 kronor.

§ 12. Lokalisering av Nordstjärnans kansli vid byte av ordförande 2023

Problemet beskrevs ur praktisk/logistisk synvinkel och diskuterades av mötet. Inga beslut fattades i ärendet.

§ 13 Val av

a) Styrelseledamöter på två år

Valberedningen föreslog omval av Tommy Sahlén, Tierp och Lillvor Bergh, Säffle. Båda valdes. Valberedningen meddelade även att en vakans i styrelsen inte kunnat fyllas. Mötet åtog sig att under året försöka hitta en medlem till den lediga posten.

b) Två revisorer på ett år

Valberedningen föreslog omval av Dan Askman, Hökerum och Per-Olof Ström, Borås. Båda valdes.

c) En revisorssuppleant på ett år

Valberedningen föreslog omval av Anders Matsson, Nykil. Denne valdes.

d) Valberedning för tiden fram till nästa årsmöte

En längre diskussion utmynnade i ett omval av Carina Allvar Matsson, Nykil, vilken hoppades på en förstärkning av valberedningen under året.

§ 14 Revidering av Förbundets stadgar. Andra dragningen

Mötesordföranden föredrog ärendet och fokuserade på de två punkter som blivit föremål för diskussion vid första dragningen.

Följdfråga gällande den skenbart korta tiden för möteshandlingars delgivande inför årsmötet (14 dagar) förklarades med att ärenden normalt utreds och behandlas på Representantskapsmötet vilket ligger minst en månad före årsmötet och att dessa ärenden då är att betrakta som beslutsfärdiga.

Efter detta klagörande beslutade mötet att anta de reviderade stadgarna.

§ 15 Val av förvaltningsråd till Stiftelsen Einar Fagerströms Forskningsfond

Valberedningen föreslog omval av samtliga. Ordförande Paavo Paavilainen, Märsta, ledamot Tommy Sahlén, Tierp, ledamot Thomas Gütebier, Mölndal. Dessa valdes.

§ 16 Revidering av Stiftelsens stadgar. Andra dragningen

Stiftelsens ordförande redogjorde kort för bakgrund och intentioner och gick kort igenom den reviderade texten. Mötet beslutade att anta de reviderade stadgarna.

§ 17 Ny redaktör för SamlarNytt

Redaktören gjorde en presentation av de tekniska aspekterna på redaktörskapet och skickade en uppmaning till alla medlemmar att leta kandidater, såväl inom som utom förbundet. Viktigast är någon vana vid produktion av trycksaker, en känsla för design och en vilja att lära sig hantverket. Materialet ska ju även framgent till största delen komma från medlemmarna själva.

§ 18 Övriga frågor

Kurt Karlsson från Samlarklubben Olof Trätälja i Säffle meddelade lokalföreningens beslut att lämna Samlarförbundet vid årsskiftet 2022/23.

§ 19 Förtjänsttecken och medaljer

Guldmedalj nr 111 till Asta Nilsson, Vinslöv.

Silvermedaljer. Nr 236 till Birgitta Karlsson, Örebro; nr 237 till Arvo Boström, Dalsjöfors; nr 238 till Agneta Sandström, Linköping; nr 239 till Carina Allvar Matsson, Nykil.

Förtjänsttecken nr 750–755 till: Björn Larsson, Säffle; Sylvia Nyrin-Bengtsson, Säffle; Else- Marie Axelsson, Säffle; Leena Kalliokoski, Märsta; Gunvor Sundin; Säffle; Paavo Paavilainen, Märsta.

De medlemmar som ej kunde närvara personligen fick sina utmärkelser förmedlade av en representant från respektive lokalförening.

§ 20 Förbundsmötets avslutande

Ordföranden rundade av mötesförhandlingarna med att traditionellt överlämna en graverad plakett till värdföreningen, Södra Vätterbygdens Samlarförening, Örtugen. Efter att ha tackat de närvarande för ett väl genomfört möte avslutades årsmötet klockan 16.56.

Vid protokollet   *Justeras*

Tommy Sahlén   *Nicklas Vulcan*
mötessekreterare   *mötesordförande*

Maud Rigesten   *Inga-lill Cras*
justerare   *justerare*

Sigtunabygdens posthistoria

från mitten av 1600-talet till nutid

från Märten Litz i Tullstugan till Paulina på Coop

Giselher Naglitsch

MITT HISTORIEINTRESSE, som väcktes redan i åtta-nioårsåldern, har präglat mycket av mina fritidsintressen. Som så många fyrtiotalister började jag samla frimärken i unga år. Mitt i livet svängde intresset till hembygdsamling – samlande av ortsstämplor och posthistoria. Det låg så väl i linje med mitt mångåriga engagemang i Husby-Årlinghundra Märsta hembygdsförening och som redaktör för *Tidlösan*, föreningens medlemsblad. Så fick jag möta intressanta människor runt om i Sigtuna kommun, som gärna berättade om sina minnen från arbete i posten, så som den en gång var. Jag fick muntliga och nedtecknade berättelser från socknarna runt om i bygden, och löften att använda dem i min publicering.

Inte kunde jag låta bli att samla fotografier och vykort. De kom väl till användning för många år sedan, när Märsta Frimärksklubb fick arrangera en utställning i på Sigtuna museum. Mitt bidrag handlade om postkontor och postfolk i staden, men också bygden runt omkring. Avgränsningen blev kommunen och postanstalter som någon gång har varit underordnade och/eller fått sin post utväxlad via en postanstalt i kommunen. Den avgränsningen har jag behållit i denna bok, fastän mitt posthistoriska samlande har

svällt till att omfatta hela Uppland. Vykortssamlingen har hittat en annan förvaltare.

Under de senaste trettio åren har jag, med kortare eller längre mellanrum, ställt ut min samling på ett flertal frimärksutställningar med blandade resultat och juryomdömen. Mediokert i början, ska erkännas. På Frimärks-SM i Örebro 1992 ställde jag ut "Lokal posthistoria Märsta, posten och dess vägar till och från samt genom Sigtuna kommun". Jag fick ett diplom – deltagarbevis.

Med tilltagande kunskap i ämnet, om hur man ställer ut, och med allt bättre material gick det bättre. Sista gången jag ställde ut på en frimärksutställning under rubriken Posten till och från samt genom Sigtunabygden, på Nordia 2015 i Täby, belönades exponatet med en Stor Vermeil (symbolisk förgylld silvermedalj, snäppet under guld).

Efter Nordia insåg jag att Sigtunabygden var för snävt avgränsad för en ännu högre medalj. När jag tog språnget till hela Uppland renderade det mig Guld på Malmex 2018 och på Eslöv 2021.

Men utställningar är kortlivade och drar inte längre av stora skaror besökare. Därför kände jag ett behov att sammanfatta min lokala posthistoria,

inte bara för filatelister, även för allmänt historieintresserade i bygden, kanske även utanför. Jag berättar en historia, byggd på material inhämtat under många års samlande- och publiceringsverksamhet, därtill ett tiotal år som redaktör för *Sällskapet för Svensk Postal Dokumentation* (SSPD) medlemsblad och årsskrifter. Mycket av mina samlingar och den forskning som har krävts, kommer till användning i denna bok. Men jag var tvungen återgå till primärt Sigtunabygden. Annars blev det för mycket.

Boken kan beställas mot enbart postkostnad 79 kr!

Boken är på 173 sidor i A4-format. Det står i artikeln hur man gör.

En av mina favoriter – daterat Sigtuna 7 augusti 1700, undertecknat Märten Litz. Ingenting på utsidan signalerar Sigtuna, då hade det funnits flera konkurrenter. Att namnteckningen på insidan var Sigtunas första till namnet kände postmästare, Märten Litz, visste nog bara jag som satt längst fram i salen på auktionen.

tidigaste kända brevet med allmänna posten från Sigtuna, daterat 7 augusti 1700, i min samling och i boken (bild till vänster). Men här passar det också att visa hur ”korrespondenterna på landsbygden” försågs med postala tjänster; postböndernas slit och intressanta bevarade brev speglas i boken.

Då Norra Stambanan öppnades för trafik år 1866 inrättades förenade poststationer vid järnvägen. År 1875 inrättades ett stort antal poststationer på landsbygden. Många fick snart dras in då underlag saknades. Brev och stämplade frimärken från dessa är eftertraktade samlarobjekt. Alla dessa postanstalter presenteras i boken med

text och postala objekt, liksom den lantbrevbäring som sedan kom att dominera posten på landsbygden till långt in på 1900-talet. Årtiondena runt sekelskiftet 1900 tillkom flera poststationer på landsbygden, men vid mitten av seklet började många dras in. Arlandas tillkomst medförde att Märsta blev en betydande tätort med flera postkontor. Märsta 1 blev

Ett barnbarn har ställt lantbrevbärare Karl-Erik Alms berättelse till mitt förfogande. Två gånger i veckan under sju år körde han sin enspannare fram och tillbaka mellan Mörby och Lagga. I folkmun benämndes linjen Krokstaposten.

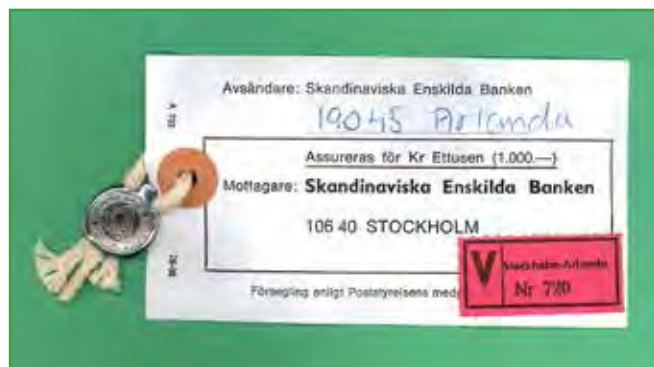
Väl medveten om att frimärksintresset har minskat under de senaste decennierna, hoppas jag att postens historia och den lokala förankringen skall bereda mina läsare en stunds läsglädje. Kanske kan jag inspirera någon till eget samlande och bevarande av postala minnen. Kanske finns det flera medlemmar i Nordstjärnan som kan inspireras att dokumentera sin lokala posthistoria.

Det jag har skrivit om kan delas upp i tre huvudsakliga avsnitt.

Det första omfattar mer än 200 år, från postens inrättande i Sigtuna till mitten av 1800-talet då järnvägen kom till bygden. Den delen av boken avhandlar mycket allmän svensk posthistoria om hur postvägar inrättades och utvecklades, dock främst mellan Stockholm och Uppsala, men upp även längs norrlandskusten. Till år 1866 var Sigtuna den enda postanstalten mellan de två stora städerna. Alla kända postmästare från Märten Litz till mitten av 1900-talet och deras posthus presenteras i korta avsnitt. Märten Litz har personligen skrivit det

Sigvard Burell har berättat för mig, att han som ung lantbrevbärare när det var lönedags, fraktade stora summor kontanter från Gottröra till den polisutbildningen på Johannesberg, som i själva verket var förtäckt militär utbildning av norska soldater. 10 december 1945 fick Georg Sikhem en postanvisning. Den fick han lösa in på postkontoret.

I samlarkretsar betraktas detta som ett mycket modernt objekt. Frankeringen 23,90 sitter på baksidan (oläsligt datum). Frammärkena antyder 1970-tal.

nu navet i bygdens lantbrevbäring. Från detta finns åtskilliga berättelser. Denna drygt hundraåriga period kan sägas motsvara bokens andra del.

Den tredje och sista delen kan sammanfattas med orden ”nyordning och oordning”. Den syftar på decennierna kring sekelskiftet 2000, då Posten i många ögon försvann. Även det är en viktig epok i vår historia. Den är hittills sparsamt dokumenterad. Jag har gjort så gott jag förmått att skildra hur det gick i Sigtunabygden fram till idag, med postala objekt och tidningsklipp mm. Det är här Paulina på postombudet Coop kommer in i bilden.

När jag funderade på hur jag skulle få ut boken till allmänheten, ansökte jag om bidrag till tryckningen från Stiftelsen Einar Fagerströms Forskningsfond, knuten till Samlarförbundet Nordstjärnan. Så nu vill jag tacka Stiftelsen Einar Fagerströms Forskningsfond genom att erbjuda förbundets medlemmar att få ett gratis exemplar, mot enbart betalning av portot. Den intresserade kan swisha 79 kronor till 070-512 13 06 så kommer boken ”som ett brev på Posten”. Men glöm inte att ange en **tydlig adress** och **medlemsnummer**. Reservation: så långt lagret räcker.)

Bevara släkthistorien till kommande generationer?

Lena Cedermark

SÅ HÄR GÖR JAG. Sommaren 1990 intervjuade jag mina fyra mostrar och min mamma om uppväxten på gården Ullstämman utanför Linköping. Det blev kassetband med minnen från fem av åtta syskon. Två systrar var sjuka och den ende brodern hade gått bort några år tidigare. Även min kusin Sture, född 1927, bidrog med sina minnen av sitt liv på gården. 1991 började förändringen, bostadsbyggandet på ägora påbörjades och ladugården och andra ekonomibyggnader revs. Kvar idag finns boningshuset och en bodbyggnad i stadsdelen Ullstämman.

Kassetbanden lades så småningom in i arkivet på Östergötlands museum i Linköping, där vårt gårdsarkiv upprättades 1990. För några år sedan tog jag hem banden och min son digitaliserade delar av materialet. Första intervjun jag skrev ner var den med min kusin Sture. Hösten 2020 färdigställde jag äntligen ett häfte med hans historia. Jag fick då ”blodad tand”, påbörjade arbetet med min mammas intervju, och efter ett långt uppehåll 2021 så har jag nu färdigställt häfte nummer två. Ett tryckeri här i Örebro har tryckt båda dessa häften, sidantalet blev 22 sidor inklusive ordförklaringar.

Rent konkret går jag tillväga på följande sätt med en intervju som är digitaliserad och finns i min mobil.

* Jag lyssnar några meningar i taget, memorerar dem och trycker på paus.

* Så talar jag sakta in i mikrofonen som är ansluten till datorn – och texten skrivs via datorn. Den funktionen finns i Google drive.

* Så jobbar jag på, lyssnar och talar in lite i taget medan datorn skriver. Det tar tid!

* Efterredigering krävs av texten, eftersom det blir en del fel med datorskriften.

Detta sätt att jobba med materialet är väldigt tidsbeparande jämfört med att först skriva ner allt för hand och sedan skriva rent på datorn. Det finns också särskilda program att köpa för att överföra tal till text. Efter att texten efter åtskilliga timmar har kommit på pränt, återstår flera genomgångar och redigeringar av texten. Vad ska behållas av talspråket? Vilka småord ska bara tas bort, t.ex. ”så, och, ju, då, vet du, förstår du”, med mera? Det blir tröttsamt att läsa talspråk i längden. Så när texten äntligen är klar i mina ögon – ja, då ska någon annan läsa den, eftersom den faktiskt inte är färdig! Det behövs andra ögon som läser och granskar!

Inför intervjuerna hade jag tänkt ut några delar som jag försökte få med i samtliga av mostrarnas

intervjuer. Det blev en hel del avstickare – men i det skrivna materialet har jag sedan själv delat in texten i stycken och gjort rubriker, som till exempel “Barndom, skola, far och mor, arbetet på gården”, med mera. Har även innehållsförteckning i häftet.

Varför gör jag nu detta? Jag tycker det är viktigt att släkthistorien bevaras! Barn och barnbarn får nu ett exemplar var av “Ella-häftet”, min mammas historia. Förr eller senare kanske de uppskattar detta, även om intresset inte är jättestort för tillfället. Och listan med ordförklaringar är nödvändig för att de ska kunna förstå texten.

Så – två häften klara – men det finns nu fyra mostrars berättelser som väntar!

Så här kan det se ut: *Moster Elsa – Isdösen, och matförvaring, mjölkkrummet och brygghuset.*

Lena: Så var det isdösen där, lite längre bort. Hur fungerade den?

Elsa: Jo, när de köpte kött och så på somrarna, då grävde de in det i isdösen och pappa han la det emellan isbitarna på nåt sätt. Det höll sig inte annars. Men senare så gjorde de en liten låda i isdösen, för att kunna lägga in köttet i den. Men vi hade ju källare också, vi hade två stycken källare, en potatiskällare och en annan. Ja, det fanns ett litet hus också, det var mjölkhuset. Det var väl på den tiden då vi separerade kan jag tro. Då hade vi en stor vattenbassäng där som de sänkte mjölksåarna i, då hette det mjölkkrummet. Det var stora mjölksåar med handtag.

Lena: Berätta lite om hur brygghuset användes. Var det både till tvätt och slakt?

Elsa: Jaha, det ska jag göra. Där stukade vi då för hand, med en stukbräda. Och sedan så hade vi ett stort kar med kläderna, där vi öste med luten, och så fick vi värma den igen. Sedan när de slaktade, så värmdes de lögvattnet där. Så fanns det en stor ho, en lögho, där lade de grisen och hällde över kokhett vatten, bara för att det gick lättare att få bort borsten på skinnet. Så var det en stor slaktbänk, där höll de på när de skar upp grisen och så. Det var inne i själva brygghuset de höll på med det. Ja, det var till tvätt och slakt. Det användes det till, det var inget annat. 🌟

Tack för att du är medlem i Samlarförbundet.

Tack för att du skänker pengar till Samlarförbundet.

Tack för att du skriver i SamlarNytt!

Glöm inte bort att skriva om musik och musiksamlade, till nästa nummer av SamlarNytt!

Sammandrag av ekonomisk rapport 2021

Resultaträkning	2020	2021
Medlemsavgifter	233 310	187 068
Bidrag/gåvor	6 620	220 325
Övriga intäkter	30 568	8 102
Summa intäkter	270 498	415 495
Direkta kostnader*	-194 907	-211 666
Lokalhyror, el mm	-59 592	-63 663
Övriga kostnader	-43 018	-60 321
Lagerförändring**	0	-105 031
Summa kostnader	-297 517	-440 681
Årets förlust	-27 019	-25 186

Tillgångar		2021	
		Ing. balans	utg. Balans
Tillgångar bank		33 431	27 376
Förutbetalda hyror/försäkr.		25 129	23 939
Lager		102 584	0
Summa tillgångar		161 144	51 315
Skulder & eget kapital			
Kortfrist sk.***		-167 858	-73 890
Eget kapital		-20 219	-29 544
Summa Sk & Eg.k.		-188 077	-103 434
			-52 119

Noter.

- * SamlarNytt, möteskostnader
- ** Hel avskrivning av gammalt lager
- *** Bla. förinbet medlemsavg

Vi har nu justerat lager samt andra poster i balansräkningen som funnits i i många år, ingen åtgärds har gjorts tidigare, därav resultatet.

Tips för släktforskning

Du som håller på med släktforskning eller bygdeforskning har kanske behov av lite böcker och program i arbetet, här kommer några tips.

Om det är krångligt att läsa den där kyrkboken från 1700-talet, då finns en bok som kan vara ett stöd. *Vad står det* är en handbok i handskriftsläsning, skriven av Ulf Berggren & Elisabeth Thorsell. En annan viktig bok är Urban Sikeborgs bok *Latin för släkthistoriker*, bra när prästen skrivit något latinskt ord i marginalen. För dig som har blivit eller är intresserad av historiska kartor finns boken *Färad mark* av Niklas Cserhalmi. Detta är en handbok hur du tolkar historiska kartor.

Ett program som alltid används av mig är *Sveriges dödbok 1830-2020*. Ett annat viktigt program om du sysslar med "nutid" är *Sveriges befolkning 2020*. Att använda programmet *Arkiv Digital* har blivit för mig en riktig guldgruva, där finns mycket av den fakta jag behöver. Jag kommer att skriva mer i senare *SamlarNytt* om hur man kommer igång med dessa program.

Har du tips på bra litteratur och programvaror så hör av dig med detta till kansli@samlarforbundet.se eller samlarnytt@samlarforbundet.se så kan det komma i tidningen. Du vet väl att vi startat en ny sektion i Samlarförbundet Nordstjärnan? Den heter *Svenska Genealogi & Samlarföreningen*, vill du bli medlem så sänd e-post till kansliet. I år är det kostnadsfritt.

Ett axplock av trafikmästarkransar för Stockholms Spårvägar och SL-trafiken

Trafikmästare är en befälsgrad inom kollektivtrafik, det är en person som gått en arbetsledarutbildning och blivit godkänd som "mästare" på sitt yrke.

Att vara "mästare" var från början en titel inom skräväsandet som efter avlagt mästarprov eller dokumenterat sitt kunnande fick utöva sitt yrke. En "mästare" är också någon som är överlägset skicklig i sitt yrke, en person med kunskap och rätten att leda.

Från början, 1877 hade trafikmästarna titeln "Uppsyningsman", på den tiden hade de en mycket bred silvergalon runt skärmmössan med den texten. Kring sekelskiftet dök befattningen trafikmästare upp i Stockholm. Befälsgraden visades då bland annat med ett visst antal guld eller silvergaloner runt skärmmössan. Den första trafikmästarkransen såg dagens ljus för Stockholms Spårvägar 1950, det var vävda kransar i silvertråd fastsydda på en bottenplatta av tyg. SS hade på den tiden ett antal sömmerskor som sydde och sålde produkter till beklädnadsförrådet på Tegnégatan.

Övre raden syns kransar med vävd silvertråd, från vänster - för skärmmössa vinter, för båtmössa vinter

och i ljusblått tyg för musikkåren.

Rad 2, kransar i utstansad plåt från 1967 för SL, från vänster vintermössa, sommarmössa (1977) och musikkåren.

Rad 3, kransar utstansade i plåt för SL från vänster sommarmössa 1967, SL 1985 och Djurgårdslinjen 1991 vintermössa.

Rad 4, från vänster, Connex 1999, MTR 2009 och Arriva 2012. Själva tecknet med en krans runt företagseemblemet lever kvar ännu idag från ursprunget 1950.

Jörgen Sjöblom

Samlarförbundet Nordstjärnan SGSF

Svenska Genealogi & Samlarföreningen

Swedish Genealogy & Collecting Association

Föreningen är öppen för alla som är intresserade av genealogi och släktforskning, kart- och bygdeforskning samt DNA-forskning, samt de som vill lära sig mer eller vill sprida sin kunskap till andra.

Föreningen är också öppen för samlare och intresserade av kultur och historia, vad det än gäller stort som smått. Det kan vara den som samlar på svenska eller utländska föremål eller vill få ytterligare kunskap av andra samlare eller vill sprida sin egen kunskap.

Genealogi

Samlande

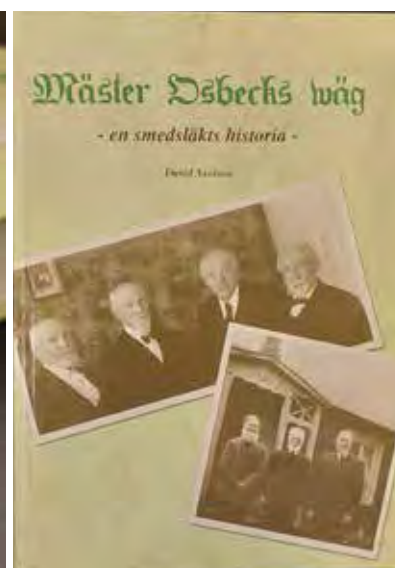
Intresserad? Eposta kansli @ samlarforbundet.se

Jag släktforskar inte, men en släktbok som jag är ingift i finns i huset. Mäster Osbecks väg av David Axelsson, Hallstahammar.

Den innehåller tio generationer, cirka femtusen namn och 721 sidor.

I mina ögon ett riktigt praktverk!

Lars Axenford

Brustna länkar

Vår mångåriga medlem Inga Gustafsson har avlidit efter en tids sjukdom. Inga var en flitig medlem, alltid glad och positiv. Vi saknar Inga.

*Samlarklubben Snapphanen
Vinslöv.*

Maila oss!

Du får snabbare information och sparar pengar åt förbundet om vi har din epostadress.
epost@samlarforbundet.se

Värva två nya medlemmar
till Nordstjärnan
så får du halva priset
på din egen medlemsavgift.

E-posta kansliet om vilka medlemmar du har värvat, så slipper Nicklas slita sitt hår över vem som har betalat vad.

Betala din
medlemsavgift
så att du fortsatt
får SamlarNytt!

Information om avgifter

finns på webben.

Du är då medlem i Sveriges äldsta samlarförening som fortfarande gör skillnad!
Du kan vara med i enbart Samlarförbundet eller även i en eller flera lokalföreningar.
Finns det ingen lokalförening där du bor? Starta en! Eller börja i det lilla med en arbetsgrupp! Kontakta förbundsordförande Nicklas Vulcan så kan han berätta mer. Det behövs tre intresserade personer.

ANNONSER

Nicklas Vulcan
Person- & bygdeforskning
kontakt @ vulcankonsulter.se

Antik & Retro Samlarmässa

i Huskvarna Folkets Park
Lördag 5 november kl 10-16
Söndag 6 november kl 10-15

Entrè 40 Kr

Kontakt 036-13 46 86

Samlarföreningen Örtugen, Nordstjärnan i
samarbete med Jönköpings kultur

Välkommen!

Styrelsen

Nicklas Vulcan, ordförande
Tommy Sahlén

Epost: sekr@samlarforbundet.se

Inga-Lis Rickebo, ledamot
Lillvor Bergh, ledamot
Carin Hagman, ledamot
Hedersledamot: Bernt Somreus

Kansliet

Kungsängsgatan 17-19, 753 22 Uppsala.

kansli@samlarforbundet.se

För att lämna din epost, använd adressen:
epost@samlarforbundet.se

Medlemsavgifter

För 2022 är medlemsavgiften 325 kr och familje-medlem 70 kr. Ev. avgift till lokalavdelning eller sektion tillkommer. Utlandsmedlem betalar 400 kr (höjt porto).

För att bli medlem, besök vår webbsida eller ta kontakt med en lokalförening.

Kontonummer

Bankgiro 785-0167.

IBAN SE36 8000 0832 7903 3681 5212.

Bankens BIC SWEDSESS

Kontoinnehavare Samlarförb Nordstjärnan

SWISH 123 588 33 50

SamlarNytt

Epost: samlarnytt@samlarforbundet.se

Redaktör: Inga-lill Cras

För ej beställt material ansvaras ej. För innehållet i artiklarna och publiceringsrätt till text och bilder ansvarar författaren. Redaktionen förbehåller sig rätten att ändra och korta i manus.

Skribenter får ett exemplar av tidningen.

Eftertryck förbjudet, det vill säga, det är förbjudet att kopiera tidningen och ge till andra. Om du vill ge andra möjligheten att läsa tidningen – ge dem ett medlemskap eller kontakta kansliet för att köpa fler exemplar av *SamlarNytt*.

Webbsida

www.samlarforbundet.se

Webbansvarig är SamlarNytts redaktör.

Epost: webmaster@samlarforbundet.se

Tryck

ALL-MEDIA

ISSN 0036-3790.

Utgivning under 2022

Nummer	Manusdag	Utgivning
Nr 1	16 januari	10 februari
Nr 2	13 mars	6 april
Nr 3	15 maj	8 juni
Nr 4	21 augusti	14 september
Nr 5	25 september	19 oktober
Nr 6	13 november	7 december

Annonspriser för SamlarNytt 2022

Alla annonser erbjuds i 4-färg	
Uppslag, utfallande.	9 300 kr
Helsida	4 800
Halvsida, liggande/stående.	2 400
¼ sida, liggande/stående.	1 200
1/8 sida, liggande.	600
Baksida, utfallande.	5 500
Tryckfärdigt original enligt redaktionens anvisningar. Vid hjälp med original eller ej tryckfärdigt original tillkommer.	20 %

Rabatter

2 införanden i följande nr. Rabatten dras på alla införanden. 20 %
3 införanden i följande nr. Rabatten dras på alla införanden. 25 %
4 införanden i följandenr. Rabatten dras på alla införanden. 30 %

Till Samlarförbundet Nordstjärnan anslutna samlarföreningar och samlarklubbar. Ovanstående införanderabatter gäller ej.	30 %
Medlems privata annons 1/8 sida.	300 kr
Företagsmedlem enligt särskilt avtal.	

* Allt annonsmaterial ska vara redaktionen tillhanda senast sista manusdag. Epost: samlarnytt@samlarforbundet.se

* Materialet ska vara digitalt. Om du själv inte kan göra ett digitalt annonsmanus hjälper vi dig mot 20% av annonspriset.

* Vi förbehåller oss rätten att avböja annonser där materialet saknar intresse för våra medlemmar eller förbundets syfte med tidskriften.

* Annonsen faktureras efter införandet, men kan också betalas till bankgiro 785- 0167. Skriv då vilken annons och vilket nummer av SamlarNytt det gäller.

Posttidning B

Vid obeställbarhet åter till:
Samlarförbundet Nordstjärnan
Kungsängsgatan 17-19
753 22 Uppsala

Från vår shop

Årsmötesnålar nu 30 kr st

Alla tio = 250 kr

Årsmötesnål för 2018 (när vi åkte till Helsingfors) 40 kr

Årsmötesnål 2021 (80-års jubileet) 40 kr

Köp alla 12 nålar för 300 kr

Medlemsnål 40 kr

Kavajmärke 50 kr

Slipsnål 40 kr

Liten berlock 40 kr

USB med *SamlarNytt* 1990-2015
300 kr

Porto ingår vid köp av ovanstående.

Eposta kansli@samlarforbundet.se för att köpa.
Swisha eller betala till bankgiro (se föregående sida).